

APATIN és VIDÉKE

KÖZGAZDASÁGI, MŰVELŐDÉSI és TÁRSADALMI HETIKÖZLÖNY.

Apatin und Umgebung

Wochenblatt für Volkswirtschaft, Cultur- und sociale Interessen.

Előfizetési árak: Egész évre 4 frt, félévre 2 frt, negyedévre 1 frt.

Megjelenik minden szombaton.
Kéziratok vissza nem küldetnek.

Szerkesztő — Redakteur: Bászler István. Apatin, templomutca 1138 a hová a lapnak szóló pénzküldemények és kéziratok küldendők. — Apatin, Kirchengasse 1138 wohin alle Manuskripte und Gelder zu senden sind.

Pränumerationspreise: ganzjährig 4 fl, halbjährig 2 fl, vierteljährig 1 fl.

Erscheint jeden Samstag.
Manuskripte werden nicht zurückgestellt.

Szövetkezetek.

Kolozsvár, január 12.

A közgazdasági tudományok az emberek anyagi jólétének fejlesztésére hatnak és — a mi ezzel kapcsolatos — szellemi jólétét és műveltségét mozdítják elő, mert ma már be van bizonyítva, hogy a társadalom műveltségének emelkedésével fokozódik annak anyagi jóléte és viszont.

Az a társadalom a legvagyonosabb, a legfüggetlenebb és a legboldagabb, a mely a műveltségben legelő jár, a mely legjobban értett hozzá arról gondoskodni, hogy a műveltség bizonyos színvonalát a társadalom minden tagja megszerezhesse, azaz: a melynek a legjobban és legkönnyebben hozzáférhetők iskolái.

A felnőttek iskolája: a községi hitelszövetkezetek. Ebben az iskolában tanulja meg a föld népe, a hitellel bánni, azt becsülni, erkölcsi és anyagi jólétét fokozni, hogy ezzel a magyar társadalomnak egy erősebb és egészségesebb tagja lehessen.

Hogy szükség van erre az iskolára, azt többek között a nyáron is tapasztaltam és ezért annak, ki ezt nekem nyújtotta, köszönettel tartozom,

A dolog így történt...

Egy vidéki fiók-takarékpénztár igazgatósága megválasztása volt napirenden. A választás után egy takarékpénztári részvényekkel túlterhelt igen gazdag ember ezzel a kijelentéssel lepett meg: „Képzelve közjegyző ur, azt a különös esetet, hogy még a harisnyás részvényesek is eljöttek szavazni és minket szinte leszavaztak!”

Ebben látjuk, — hogy így fejezem ki magam — a részvény-társasági műveltséget megtestesítve.

Hát ha annak a harisnyás embernek van annyi esze, hogy akár jószántából, akár rábeszélésre egy jól jövedelmező takarékpénztárnál részvényeket vásárol, akkor, mikor a jogokat kell gyakorolnia, e szép jogát már nem használhatja, csak azért, mert harisnyában jár?!

Ez jellemzi a magyar társadalmat, hogy még ma is három külön, egymással nem igen érintkező, izolált rendet, vagy osztályt különböztet meg. Egyik nem érti meg a másikat, mert nincs érintkezési pont.

A főnemes nem érti a középosztályt és a földmivest (harisnyást) és ezek viszont úgy őket, mint egymást.

Más az életmódja, mások társadalmi szabályaik, mások szórakozásaik és miért ne mondjuk ki egészen tisztán, akárhogy tagadjuk is: mások erkölceik.

Nálunk, ha egy tultömött veodéglőben, színházban, vagy más nyilvános helyen nem egy társadalmi rendbeliek jutnak egymás mellé, bizony majdnem kivétel nélkül mindenkire kényelmetlen és alkalmatlan e helyzet.

És ez nincsen jól így!

Ezt akarjuk mi a szövetkezetek népszerűsítése útján megváltoztatni.

A ki több: hajoljon lefelé, a ki kisebb: emelkedjék.

Önművelődés útján iparkodjunk mindnyájan egyenlőkké lenni.

Ma már bebizonyított tény az, hogy hol kell a szövetkezeti eszmét haegoztatni A papok és tanítók körében.

Ezen két művelt tényező az, mely

a nép beléletébe legjobban belát, ez a két tényező az, melyhez a nép leginkább vouzódik; e két tényező az, mely mindig a nép között él és azzal jobban, rosszban osztozik.

Hogy mennyire időszerű és célszerű most a hitelszövetkezeti eszmét a papok és tanítók elé vinni, hogy mennyire megértik és magukévá teszik azt, kitűnik abból, hogy naponkint újabb és újabb jelentkezések történnek, hogy közsegeikben községi hitelszövetkezetek alapítására a központ közreműködjék.

Ujabban is sok községben van alakulóban hitelszövetkezet.

Dolgozzanak is rajta, mert munkájukat jobbra nem fordíthatják.

Ne nézék ezen urak az eszemé propagálásakor a falu közönsége nemzetiségét, hanem nézze és ügyeljen arra, hogy faluja összes becsületes emberei ez uton összekerüljenek, egy társaságot képezzenek és együtt legyenek egy erős vár, mely a lappangó ellenségel s szocializmussal és anarchizmussal könnyen küzd és diadalra jut.

Mindnyájan együtt közös jóra kell működnünk.

A ki ezt így nem érti, vagy nem akarja, az jobb, ha nem is áll munkatársaink közé, mert úgy faluljának, mint az általunk már eredményes szövetkezeti küzdelemnek nem előharczosa, hanem határmozdítója lesz.

Vessen mindenki számot magával, és csak ha a saját külön érdekét alá tudja vetni a közérdeknek: csak akkor álljon sorainkba.

Nem szabad e kérdés körül kicsinyeskedni. Nem szabad a munkától huzalkodni, mert igaz, hogy szép eredmé-

nyeket terem a hitelszövetkezet, de az erős munkást és erős jellemet is kíván.

Sokkal többet árthat egy felületes vállalkozás e terén, mintha mit sem tenne az illető.

Egész emberek kellene a gátra!

Nem egész munkaerejükkel, de amit ez eszméért tesznek, egész erejükkel tegyék, ne immel-ámmal

Igy könnyű lesz a szövetkezeti érdekhálózatot megteremteni.

Igy könnyű lesz a jó módot és takarékoskodást általánosítani.

Igy könnyű lesz a kivándorlás elgátat vetni.

Igy könnyen megnyerni a jó tett jutalmát, de ha nem így lesz, ugy ocsut fognak aratni.

Nem vagyok én bizalmatlan a pap-ság és tanítóság iránt, de őket közgazdasági kérdésekre eddig még nem igen nevelték. Azért félek, nehogy félvállról fogva a terhet, az alatt elgörnyedjenek.

Nagy, szép és erős munka vár rajuk, hogy azt, a mi ők is csak ma kezdenek tanulni, azonnal másokkal is közöljék és ezekkel gyakorlatilag keresztül vigyék.

Dr. Gidófalvy István.

kir. közjegyző

Die Genossenschaften.

Kolozsvár, 12. Jänner.

Die volkswirtschaftlichen Kenntnisse wirken entwickelnd auf den materiellen Wohlstand der Menschen, und — Hand in Hand mit diesem — fördern sie das geistige Wohl und die Bildung, denn heute ist es schon bewiesen, daß mit der Bildung der Gesellschaft auch ihr materielles Wohl sich hebt, und umgekehrt.

Jene Gesellschaft ist die wohlhabendste, unabhängigste und glücklichste, welche in der Bildung voranschreitet, welche am besten verstanden hat dafür zu sorgen, daß es jedem Mitgliede der Gesellschaft ermöglicht ist, einen gewissen Grad der Bildung erreichen zu können, d. h. deren Schulen am leichtesten und am besten zugänglich sind.

Die Schule der Erwachsenen sind die Gemeinde-Kreditgenossenschaften. In dieser Schule lernt das Landvolk mit dem Kredit umzugehen, denselben zu schätzen, sein geistiges und materielles Wohl zu heben, um so ein stärkeres, gesünderes Mitglied der ungarischen Gesellschaft werden zu können.

Daß diese Schule notwendig ist, erfuhr ich vergangenen Sommer wieder, und danke deshalb demjenigen, der mir diese Erfahrung verschaffte.

Diese Geschichte nun trug sich so zu.

In einer Provinzstadt stand die Wahl der Direktion einer Provinz-Filial-Sparkas-

sa auf der Tagesordnung. Nach der Wahl überraschte mich ein mit sehr vielen Sparkassa-Aktien belasteter sehr reicher Mann mit folgender Äußerung: „Herr Notär, stellen Sie sich nur den sonderbaren Fall vor, daß sogar die in Socken einhergehenden Aktionäre abstimmen kamen, und uns beinahe überstimmten!“

Hierin sehen wir — um mich so ausdrücken — die Verkörperung der Bildung der Aktiengesellschaftsmitglieder.

Wie nun, wenn auch der in Socken gehende Mann so viel Verstand hat, und — wenn er entweder aus freiem Willen oder durch Zureden sich bei einer rentablen Sparkassa Aktien kauft — auch das schöne Recht der Abstimmung ausübt, trotzdem er in Socken einhergeht?!

Es charakterisiert die ungarische Gesellschaft, daß dieselbe auch heute noch drei besondere, mit einander selten in Berührung kommende, von einander isolirte Klassen unterscheidet, die sich nicht verstehen, weil zwischen ihnen der Berührungspunkt fehlt.

Die Hoch-Aristokratie versteht die Mittelklasse und die Landleute nicht, und diese wieder jene eben so wenig.

Ihre Lebensweise ist eine andere, andere sind ihre gesellschaftlichen Regeln, ihre Zerstreungen, und — warum sollten wir es nicht frei heraus sagen? — auch ihre Sitten sind verschieden.

Wenn bei uns in einem überfüllten Gasthause, im Theater, oder an einem andern öffentlichen Orte solche, nicht zu ei-

FEUILLETON.

Damokles.

(Feuilleton der „Apatin und Umgebung.“)

Satire von Alexander Engel.

Eines schönen Tages — gibt es denn in Erzählungen auch häßliche Tage? — wurde ich bei der Lectüre des „Zephyr“, Zeitschrift für Lyrik, Kritik und verwandte Interessen, auf eine Annonce aufmerksam, nach welcher Teilnehmer für einen literarischen Verein gesucht werden. Nachdem mir bekannt ist, daß auf dem Wege des Inserats geistreiche Correspondenzen mit ehelichem Ausgang, Verzeihungen an verschuldete Söhne, solide Cabinette mit Aussicht auf die Tochter des Hauses, spiritistische Enthüllungen über unsere Zukunft, sowie anderes Interessante und Lucrative zu Stande gebracht wird, entschloß ich mich, diesem Vereine beizutreten. Sofort im Kaffeehaus bestellte ich mir Briespapier und Tinte und bot mich der vorläufig geheimen Gesellschaft als Mitglied an. Schon am nächsten Tage brachte mir die Post eine unfrankirte Antwort, wonach ich laut Majorität der bereits subscribirten Teilnehmer acceptirt wurde. Beigelegt war

auch ein Preistarif des Vereines mit den denkbaren billigsten Ansätzen für Ehren-, unterstützende und überhaupt alle Sorten Mitglieder; alles dies ungedruckt, jedoch in feinsten, kalligraphischer Ausführung.

Ich studirte diese Schriften, und nachdem ich gefunden, daß es das billigste Vergnügen sei, gewöhnliches Mitglied, ohne jede Ehre und Unterstützung zu werden, theilte ich dies als meinen letzten Willen der lebenswürdigen Gesellschaft mit. Bald nach Absendung meines Brieses erschien in meiner Wohnung ein Mann, der sich mir als Doctor der Philosophie, Ehrenmitglied und Cassier des Vereines „Damokles“ vorstellte. Um jedem Mißtrauen meinerseits zu begegnen, wies er auf seine mit geschickter Berechnung in einen desolaten Zustand versetzte Briesflesche hin und öffnete dieselbe höchst bedächtig, damit ihrem reichen Inhalt keine verrätherische Banknote entflattere. Er manipulirte hastig in den Fächern, die für höhere Papiere bestimmt waren, doch jetzt scheinbar ihre Bestimmung verfehlt hatten. Die ganze Operation gelang dem Doctor vortrefflich; zur größeren Sicherheit verbreitete er sich ausführlich über menschliche Tugenden, insbesondere wie leicht man im Leben der Unehrlichkeit ausgeführt sei, wie oft Verlockungen an Einen herantreten und wie er nur mit größter Mühe seine

Reisegelüste nach einem besseren Amerika unterdrücken könne. Er verschiebe diese Fahrt, bis der „Zonentarif“ auch dahin eingeführt sein werde.

Nach dieser mit Routine gespielten Einleitung ersuchte er mich um den einmonatlichen Beitrag. Ich erlegte ihm die geforderte Summe in der betreffenden Staatsnote, die er sorgfältig untersuchte, als ob ich mich in meinen Ruhestunden mit — verbotenen Zeichnungen beschäftigen würde. Nachdem er sich von der Echtheit des Geldes auf sehr primitive Weise überzeugt hatte, dankte er devot, überreichte mir seine gedruckte Visitenkarte — ich fürchtete bereits, er wolle mir das erste Heft seiner soeben erscheinenden Gesamtwerke aufdrängen — und theilte mir die Amtsstunden des Clubs mit. Sodann entfernte er sich mit einem von Genugthuung und Pflichttreue strahlenden Antlitz. Nach seinem Abgang betrachtete ich die Visitenkarte. Sie trug die Bezeichnung „D.“ — soll wahrscheinlich eine neue Abkürzung für verpfuschte Doctoren sein — Rudolf Hellnau, Cassier und Ehrenmitglied des Vereines „Damokles“, ausl. decorirt; auf der Vorderseite stand sonst nichts. Die Rückseite enthielt Notizen, welche mir einen tieferen Einblick in die ideale Haushaltung des berühmten Mannes gestatteten, die ich aber aus Discretionsrücksichten meinen lieben Mitmenschen nicht verrathen will.

ner Gesellschaftsklasse gehörige Menschen zusammenkommen, so wird diese Situation sicher allen Beteiligten unbequem.

Dies aber ist nicht gut!

Dies wollen wir durch die Verallgemeinerung der Genossenschaften ändern.

Wer höher steht: der neige sich herab; wer kleiner ist: der erhebe sich.

Trachten wir, durch Selbstbildung Alle gleich zu werden.

Heute ist es schon bewiesene Tatsache, daß man für die Genossenschaftsidee in den Kreisen der Geistlichen und Lehrer die Stimme erheben muß.

Diese zwei gebildeten Faktoren sind es, welche in das innere Leben des Volkes am besten Einblick haben, diese zwei Faktoren sind es, zu welchen das Volk sich am meisten hingezogen fühlt, diese sind es, welche fortwährend unter dem Volke leben, mit ihm Gutes und Schlechtes teilen.

Wie zeitgemäß und zweckmäßig es ist, die Genossenschaftsidee jetzt vor die Geistlichen und Lehrer zu bringen, und wie sehr sie diese Idee verstehen und sich zu eigen machen, erhellt daraus, daß täglich neue und neuere Meldungen von der Gründung von Orts-Genossenschaften einlangen, und die Zentrale um ihre Mitwirkung bei den Gründungen ersucht wird.

Auch in neuerer Zeit sind in vielen Gemeinden die Gründung von Kreditgenossenschaften im Zuge.

Nun, sie mögen nur recht fleißig daran arbeiten, den besser können sie ihre Mühe nicht verwerten.

Mögen die Herren bei der Verbreitung dieser Idee nie auf die Rationalität der Ortsbewohner sehen, sondern darauf, daß hiedurch alle ehrlichen Bewohner der Gemeinde sich zusammensünden, daß sie ei-

ne Gesellschaft bilden, und so eine feste Burg werden, welche gegen die versteckten Feinde, gegen den Sozialismus und Anarchismus zu kämpfen und auch zu siegen im Stande ist.

Zur Erlangung eines gemeinsamen Gutes müssen wir alle zusammenwirken.

Wer dies so nicht will, oder nicht versteht, der tut besser daran, nicht unter unsere Arbeiter zu gehen, denn der wird in unsern, für die Genossenschaften geführten, nun schon erfolgreichen Kämpfen nicht ein Vorkämpfer, sondern ein Hemmnis werden.

Ein jeder prüfe sich, und nur dann, wenn er seine eigenen, wohlwogenern Interessen den Gesamtinteressen unterordnen kann, nur dann trete er in unsere Reihen.

Bei Beurteilung dieser Frage dürfen uns nicht kleinliche Beweggründe leiten; wir dürfen vor der Arbeit nicht zurückschrecken, denn die Kreditgenossenschaften bringen schöne Resultate, dieselben fordern aber auch fleißige Arbeiter und starke Charaktere.

Auf diesem Gebiete schadet ein oberflächliches Unternehmen viel mehr, als wenn gar nichts geschehen würde.

Hier gehören ganze Männer an die Spitze, wohl nicht mit ihrem ganzen Wissen und Können für diese Arbeit allein; was sie aber für die Idee tun, das geschehe mit der ganzen Kraft, nicht mit Zögern und Zaudern.

So wird es leicht, das Interessennetz der Genossenschaften zu Stande zu bringen.

So wird es leicht, die Wohlhabenheit und Sparsamkeit zu verallgemeinern, und hiedurch wird am leichtesten und sichersten der Auswanderung ein Damm gesetzt.

Auf diesem Wege wird die gute Tat leicht ihren Lohn erlangen; wenn es aber

nicht so geschehen wird, so werden sie nur Unkraut ernten.

Ich bin der Geistlichkeit und Lehrerschaft gegenüber nicht vertrauenslos; sie wurden jedoch bisher nicht besonders für die nationalökonomischen Fragen erzogen, und deshalb fürchte ich, daß sie diese Last leicht anfasseln, und später unter derselben zusammenbrechen.

Es wartet eine große, schöne, aber auch schwere Arbeit auf sie, daß sie nämlich das, was sie heute selbst erst zu lernen anfangen, gleich auch Andern mitteilen, und mit ihnen praktisch durchführen.

Dr. Stefan Gidófalvy.
königl. Notar.

Gewerbeangelegenheit.

Das neue Gewerbe-Gesetz Österreichs.

Am 23. Feber 1897. wurde in Österreich jenes neue Gewerbe-Gesetz verkündet, welches die Abänderung und Ergänzung mancher Anordnungen des Gewerbe-Gesetzes enthält. Da dieses neue Gewerbe-Gesetz am 23. Mai l. Jahres schon Inzleben tritt, glaube ich, daß es für unseren Gewerbebestand nicht ohne Interesse ist, selbes näher kennen zu lernen.

Vorläufig hat man nur die brennendsten Nothwendigkeiten befriediget, somit lautet das Gesetz ausschließlich von den Lehrlingsangelegenheiten und von den Gewerbe-Corporationen. Die neuen Verfügungen sind von unserem Gesichtspunkte aus nicht neu, weil sie im XVII. G. N. vom Jahre 1884 größtenteils schon enthalten sind. Jene also, welche sich so gerne auf ausländische Beispiele berufen, daß nämlich der Klein-gewerbebestand dort mehr in Betracht gezogen wird als bei uns, können aus dem in Rede stehenden Gesetze der Österreicher ersehen, daß mit kleineren — größeren Abweichungen überall dieselben Übelstände und Verhältnisse bestehen.

Bezüglich der Lehrlingsaufnahmen ordnet das Gesetz Folgendes an:

Die Aufnahme der minderjährigen Lehr-

Ich fand mich an dem vom Ehrenmitgliede bezeichneten Tage pünktlich am Thortore ein. Es waren schon mehrere Delinquenten anwesend, die mir vorgestellt wurden. Alle waren sehr gesprächig und besonders der weibliche Theil glänzte durch seine rethorischen Gaben. Eine der Celebritäten erzählte mir, unter dem gebrechlichen Siegel der Verschwiegenheit ihre „Biographie“. Ich fand nicht einmal die Geburtsdaten interessant. Sie war Schauspielerin, wie ich wohl wissen werde, so meinte sie lächelnd und nannte dabei ihren hübsch erfundenen Künstlernamen. Nur die Mänke ihrer Colleginnen, sowie der gänzliche Mangel eines blaublütigen Kunstfreundes — populär: Verehrer — bestimmten sie zu ihrem vom verständigen Publicum tief bedauerten Rücktritt von der Bühne. „Jetzt besuche ich den Verein „Damokles“ und dichte fünfactige Tragödien“ — das Fünfactige war Größenwahn — fügte sie erklärend bei. Ich sagte ihr mein „stilles Beileid“

zu und versprach, demnächst einen Kranz auf das Grab ihrer Hoffnungen zu legen.

Die zweite anwesende Dame stellte sich mir als ein Mitglied des Ballets der k. k. Hofoper vor, was sie mit einem stolzen Blicke auf ihre reizenden Füßchen begleitete. Ich erklärte ihr leuchtenden Angesichts meine Freude über die Bekanntschaft, trotzdem ich meinem eigenen Ich nicht verhehlen konnte, daß diese Dame bereits sicherlich ihr fünfundzwanzigjähriges Dienstjubiläum gefeiert habe. Sie war gerade auch im Begriffe, mir ihre noch weit interessantere Biographie — sie war die Tochter eines vorstädtischen Hausbesorgers und hatte sich zur wohlbestallten Ballettensemporgetanz — zum Besten zu geben, als ich durch gütige Intervention einiger Herren aus meiner mißlichen Lage gerettet wurde. Der eine Herr hatte einen Körper, der eine frappante Aehnlichkeit mit dem eines Diurnisten aufwies, dem anderen hatten Gläubiger tiefe Furchen in die Stirne gegraben, und einige jüngere männliche Mitglieder — dem Aussehen nach Studenten —

zeigten in ihren Gesichtern, daß bereits der Fünftehnte des Monats ist, sie besaßen so verrätherische Vorschuß-Physiognomien und wagten es, von seligen Hoffnungen durchzittert, sich vorzutellen. Sie pochten auf ihre Größe, schmissen mit ihrem Titanenthum umher und prahlten mit ihrer Existenz. Ich entschuldigte mich in höflichster Weise damit, daß ich noch nicht im Besitze der neuesten vierten verbesserten und vermehrten Auflage des großen Mayer sei, um die Herrschaften dem Namen nach zu kennen, schwor aber sofort mit meinem Mitglieds-Ehrenworte, mir das erwähnte Lexikon in Raten zu kaufen, um recht bald das Versäumte, wenigstens bis zum Buchstaben K. nachzuholen. Es währte nicht lange und die Feuergeister wurden in ihrem Renommiren gestört, denn ein älterer Herr bat hüftelnd um Ruhe und hielt eine fade Parlamensrede über Zweck, Bestimmung und Zukunft des Vereines, wodurch mir genügend Zeit geboten wurde, über profane Gegenstände nachzudenken.

(Fortsetzung folgt.)

linge hat mittelst separaten Vertrages zu geschließen, welcher nach Ablauf der Probezeit zu schließen ist. Der Vertrag kann auch mündlich geschlossen werden, aber nur vor dem Präsidium der Gewerbe-Corporation. Wenn der Meister nicht in den Verband einer Gewerbe-Corporation gehört, ist der Vertrag vor der Gemeinde-Vorstellung zu schließen. Der Vertrag, welcher Stempel- und Gebühren frei ist, ist in einem separaten Buche in Evidenz zu halten. Der Inhalt des Vertrages ist bindend geschlossen und ist die Gemeinde-Vorstellung verpflichtet, die wichtigeren Verfügungen des Vertrages im Arbeitsbuch herzuheben. Jener Gewerbetreibende, welcher diese Verfügungen nicht einhält begeht eine Übertretung.

Die Pflichten des Lehrlinges sind in einer separaten Abtheilung festgesetzt, welche weitläufiger ist als unser Gesetz (S. 66. des XVII. G. N. 1884.)

So ist der Lehrling zum Gehorsam, zur Treue, zur Verschwiegenheit, zum Fleiße und zu anständigen sittlichen Betragen verpflichtet und hat sich im Gewerbe den Anordnungen des Meisters untergeordnet, der Lehrling ist verpflichtet in die Schule zu gehen. Die Gewerbebehörde kann die Lehrzeit jenes Lehrlinges, welcher den Unterricht durch sein eigenes Verschulden wiederholt verjäumt, verlängern. So auch kann die Dauer der Lehrzeit auf Antrag der Gewerbe-Corporationen verlängert werden, wenn der Lehrling die durch die Gewerbe-Corporation bestimmte Lehrlingsprüfung nicht ablegt. Die Verlängerung kann aber in jedem der beiden Fälle, nicht über ein Jahr wahren.

Der Meister aber ist verpflichtet den Lehrling auszubilden und darf ihm die hierzu nöthige Zeit nicht für andere Dienste entziehen. Seine, respektive seines Stellvertreters Pflicht ist auf die Sitten und das Benehmen des Lehrlings so in der Werkstätte als auch außerhalb dieser achtzugeben, ihn zur Arbeitsamkeit, guter Sittlichkeit und zur Ausübung seiner religiösen Pflichten anhalten; ihn gegen Beleidigungen der Arbeitsgenossen und der zur Familie gehörenden zu schützen und dafür zu sorgen, daß er nicht mit solchen Arbeiten belastet wird, welche seiner körperlichen Kraft nicht entsprechen. Der Meister oder dessen Stellvertreter sind verpflichtet ihm für den Besuch der Schule genügende Zeit zu geben, ihn zum Besuche der Schule anhalten und zu controlieren. Im Falle der Lehrling erkrankt, durchgeht, oder von sonstigen wichtigen Begebenheiten hat der Meister die Eltern und die Gewerbe-Corporation sofort zu verständigen. Wenn der Meister die Freisprechung durch sein eigenes Verschulden über 14 Tage verzögert, begeht er eine Übertretung.

Die anderen Abtheilungen des Gesetzes enthalten Anordnungen über die Gewerbe-Corporationen. Von diesen nächstens.

(Fortsetzung folgt.)

Landwirthschaft.

Verbesserung des Salitterbodens mittels Anwendung von Stall- und Kunstdünger.

Der Salitterboden war bis in letzterer Zeit für Kultivierung von Pflanzen als unvernünftig gehalten und wurden unzählige Versuche gemacht, diese unproduktive und franke Bodengattung zu verbessern, jedoch leider ohne Erfolg.

In der unter meiner Behandlung befindlichen Wirthschaft finden sich bloß zwischen ausgezeichnetem Kulturboden einige Salitterflecken, die mir jedoch stets ein Dorn im Auge waren, weil ich diese Theile der Acker kaum bearbeiten konnte und dann die Saaten in bedeutendem Maße zurückgeblieben sind. Schon in den vorhergehenden Jahren wurden zur Verbesserung dieses Bodens verschiedene Versuche gemacht, jedoch ohne Resultat. Im Jahre 1891 aber wurden diese Salitterflecken in gründliche Behandlung genommen, wobei ich die schlechtesten fisischen Eigenschaften des Bodens und die nöthige Zufuhr von Nahrungstoffen für die Pflanzen vor Augen halten mußte.

Um mein Ziel zu erreichen, ließ ich im Herbst des Jahres 1891 den Boden mit einem „Jack“-schen Pfluge, auf welchem 2 Mann saßen mit vier kräftigen Ochsen stürzen. In die hiedurch entstandenen tiefen Furchen gab ich unreifen strohigen Stalldünger, so daß der Obergrund, die aufgeackerte Ackerkrumme vom Untergrunde durch eine Schichte Stroh Dünger gänzlich getrennt wurde, und so die Verbindung dieser Erdschichten gestört war. Vor dem Acker wurden die Salitterflecken mit guter sandiger Humuserde, welche ich bei der Reinigung eines Grabens erhielt, überstreut. Dies geschah aus dem Grunde, damit ich dem Samen ein gutes Beet sichere, und dadurch die Keimfähigkeit desselben fördere. Außerdem ließ ich die Salitterflecken mit ungelöschtem Kalkstaub schwefelsaurem Kali und Superphosphat überstreuen, um dem Boden alle ihm fehlenden Nahrungstoffe zu geben, und denselben sowohl in Hinsicht der fisischen Eigenschaft als auch des Nahrungstoffquantums fruchtbar zu machen. Und was war das Resultat dieser gründlichen Behandlung? Daß sowohl im Keimen der Saat, nämlich des Weizens, als auch der Qualität der Ernte in allen Theilen des Ackers kein Unterschied zu finden war, und der beste Prima-Weizen mit 81 Kgr. erzielt wurde. Auch der Stand der dem Weizen folgenden Saat der Mais war zufriedenstellend und zu meiner eigenen Genugthuung geschah sowohl das Acker, als auch Behalten des Bodens von nun an kaum schwieriger im Salitterboden als auf den übrigen Theilen des Ackers. Ich bin nur froh, daß in Folge dieser erwähnten Behandlung des Bodens alle Salitterflecken von meinen Feldern verschwunden sind. Möge dieser Versuch alle mit solchen Verhältnissen kämpfenden Landwirte zu weiteren Proben anspornen und hiedurch das beste Resultat erzielt werden.

— R. F. —

Levelezés.

Bogojevai események.

(Lakszi, bíróválasztás, tanítógyűlés, templomfestés.)

Máj 11-én d. u. 5 órakor nagy és eseményszámbamenő látványosság volt községünkben. Wagner Helén és Berzsenyi Lajos esküvője ment végbe 3-féle kötés szerint. A látványosságnak kezdetét a Gombosról bevonuló 12 kocsi nász nép képezte. Az első kötést a község háznál Berecz Károly, a daliás természetű anyakönyvvezető végezte teljes díszornátusban asszistentiával, magyar stórával (így hívják Bogoján az esketési, nemzetiszínű vállszalag jelvényt). Az egyházi esketést ugyanott a völegény részéről a szabadkai ref. pap végezte kenetteljes beszéd mellett, melynek az a része tetszett nagyon a — még ily esketést nem látott — római kath. közönségnek, midőn a házasság kötelelességeiről szóló rész olvastatott fel a szt. írás idevágó fejezetéből. Egyik másik házasember szándékosan elvonta a nők figyelmét a férjre vonatkozó passzusoknál, de midőn az asszonyokra vonatkozó jöttek, hallatlan figyelem- és érdeklődésre keltették az egész közönséget. Ezek után a kat. templomba vonult a nász nép, hol a menyasszony részéről Cziraky Gyula s. lelkész a kath. egyház nevében „passiva asszistencia“ vette ki az esküt és ismerte el a házasság törvényes voltát, végül pedig a végtelenségbe messze benyúló boldogságot kívánt őszinte szavakkal.

Ugyancsak (ma) 11-én, az esketés után még egy nagy szabású polgárjogi ténykedés történt, ugyanis a községi bíró és esküdt választás. Érdekes tudni, hogy Bogoján senki sem szeret ily magas méltóságot viselni, oly szerény a lakóság, azért minduntalan változás van. Az „istenszava“ Berky Antalt szemelte ki, de saját hatalmas argumentumával, hogyhát „odahaza se tudok rendet csinálni, hogy tudnék a község háznál!“ sikerült neki önmagát megbuktatni. Így aztán György István idősb-re esett a koczka, kiről azt tartják, hogy a világ legbékeszeretőbb és legbecsületesebb magyar ember, de ki most a legszerencsétlenebb halandónak érzi ennek következtében magát az egész golóbuson, ki — saját vallomása szerint — még éjjel se tud aludni a falunak reáharúlt gondjai és aggságai miatt. Ebből folyólag megemlítendőnek tartom, hogy nem helyes a főbíró kandidáló joga, mert ha a népre volna a szabad választás bizva, azt választaná a ki ambiciozus, vagyis, ki az utcán a beszélgetők közt a legnagyobb szájú, eltekintve egyéb kellékeitől, hogy hadd tudja meg, mi az igazság.

Máj 12-én Weigang János elnöklete alatt a községi tanítók apatini köre Gomboson tartotta tavaszi ülését, melyen mintegy 50 tag vett részt. A gyűlést gyakorlati tanítás előzte meg, mely után a bírálat következett. Zatskó Alajos, a gombosi osztatlan áll. iskola derék tanítója tar-

totta az előadást saját tanítványaival. Előadatott pedig a 6. osztályban az egyszerű kamatszámítás időkeresési részlete, előbb fejből, majd táblán gyakorolva, észbelileg okoskodva hozta le a megfelelő képletet és ebből a végeredményt. A többi 5 osztály a megfelelő órarendszerinti csendes foglalkozást végezte példás buzgósággal. A bíráló tanítói kar az élvezetet nyújtó előadás fölötti elismerő köszönetét a jegyzőkönyvben „nagybetűkkel“ kívánta foglalni. A gyűlés érdekesebb tárgyai a következők voltak: „Mi a gazdasági iskola főcélja? Továbbá kidolgozandó annak tanterve és óraterve, végrehatározassék meg a magyar és nem magyar ajkú iskolában felvehető tananyag!“ E tételt oly kitűnően sütötte nyélbe a prigleviczai tantesület előadója: Ney, hogy annak más tantesület által való kidolgozását — nagy éljenzés közt — még az elnök is fölöslegesen találta, mert — ugymond az már csak ismétlés lehetett volna. — Következett a második tétel: „Mily eljárást kövessen a tanító az egyes tantárgyak kezelésénél, hogy a tanulók önszorgalomra serkentessenek?“ E szintén fogós tételt megoldotta Priglevicza, Bezdán, Bogoja. A két első előadót figyelmes komolysággal, az utóbbit pedig a kedvezőtlen falusi viszonyok hű fotografálásért nagy derűtséggel és élvezettel hallgattak. — Harmadik tétel: „Megfelelnek-e a népiskolai intézetek, különösen az elemi és ismétlő, vagy hasonczélú iskolák nevelői feladatuknak?“ E nagyon korszerű kérdést Monostorszeg, Apatin és Gombos dolgozta ki, még pedig egymással vetélkedő alaposzággal. A dolgozatok — igen helyesen — arra a következményre jutottak, hogy a tanterv és egyéb nem a tanítóval működő s nem tőle függő körülmények folytán nem felelhet meg az iskola kívánt nevelői feladatának. A kitűnő dolgozatok e meglepő kvintessenciája nagy feltűnést keltett az elnöki asztal körül, de utóvégre is azért gyűlésezünk, hogy ne a hibákat takargassuk, hanem, hogy férfiasan rámutassunk az orvoslandó sebekre. Csak jusson eszünkbe képzettársításképen, hogy midőn a dijoni akadémia e pályakérdést tüzte ki: „Előmozdították-e a tudományok és művészetek az erkölcsi javulást?“ e kérdésre Rousseau J. Jakab nem mel felelt s nem csak pályadíjat nyert, hanem ettől fogva lett az irodalom terén kapacitás! A tárgyilagos és élvezetet nyújtó dolgozatokért egyhangulak „a ritkított betűkkel való jegyzőkönyvi köszönet“ pályadíját ítélte a viharos elismerés. Vendégül tiszteletét tette Herodek Márton állomás főnök úr és többek Gombosról. A bogojai elöljáróság részéről megjelentek: Berecz Károly — a különben is paedagogus — jegyző, a községi isk. szék részéről, Szobonya Fábrián ki a bogojai iskolaszéknek született gondnoka, kik az alapos fel-

olvasások és tárgyalásokból azon meggyőződést merítve távoztak, hogy „a tanítók értekezlete az igazi felsőház.“ A tanítók pedig azon óhajással oszlottak szét: „bár minden községben a bogojaihoz hasonló érdeklődést tapasztalhatnának mostoha ügyük iránt, akkor nevelés oktatási eredményeik sem volnának oly fanyargyümölcsűek, mert legtöbb esetben a nemtörődomség miatt marad a nevelés gyümölcse éretlen!“

Templomunk szentélyét jó lelkű érsekatyánk áldozatkész kegyessége folytán most festette át Haasz Gyula zombori festő, ki szép és jó munkájáért méltán igen nagy pártfogásban részesült a vidéken. Itt is remekelt. A kupolán az utolsó vacsora, a négy evangelista felhők közt; a boltíven a hitreményszeretet sikerült ábrázolása tesz a legkellemesebb benyomást a szemlélőre, kár, hogy templomunk hajójának festése (mely a kincstár, mint pátronus jóakarátú elhatározására vár) nem esett össze ezzel, mert egyalkalommal kevesebb kellemetlenségbe és költségbe került volna, ha t. i. ugyanerre a festőre bízatik.

Bogoja, 1897. május 16-án.

Gábor Károly.

Ujdonságok. — Neuigkeiten.

— Kinevezés. Halász Gyula a bács megyei gazd. egyesület titkára Temes, Torontál és Bács vármegyékre állattenyésztési kerületi felügyelővé neveztetett ki. Állandó székhelye Temesvár.

— Eljegyzés. Schwerer Mariska kisasszonyt, Schwerer Károly hódásági lakos művelt lelkű leányát eljegyezte Mikity János budapesti fogorvos.

— Eljegyzés. Czabai Horváth Dezső Bács-Bodrogh vármegye újvidéki járásának szolgabírája eljegyezte özv. Dörgecsei Antal Dezsőné szül. kis-mutniki Malonyay Irma úrnőt Nagy-Kikindán.

— Eljegyzés. Hesslein Jakab állomásfőnök Moslavinán eljegyezte Springer Janka kisasszonyt, özv. Springerné leányát, helyben.

— Jámor Pál emlékezete. Haverda szabadkai főgymn. igazgató kezdeményezésére egy bizottság alakult, mely feladatául kitűzte, hogy az elhunyt költőnek sírmonument állít, műveit szemelvényesen kiadja és életrajzát megírja.

* **Eisenbahn Vorkonzessionen.** Der kön. ung. Handelsminister hat der Groß-Rikinda — Großbecskereker Lokalbahn Aktiengesellschaft die feinerzeit erteilte Vorkonzession für eine Bahn von Török-Becse — Arad bis Alt-Becse und von hier aus bis Gombos-Bogojeva, ferner von Alt-Becse über Verbaß, Filipova und Racz-Wilitics bis Gombos-Bogojeva, weiters für eine Lokalbahn von Török-Becse — Aracs bis zum Theisufer, so auch von Alt-Becse bis Apatin und schließlich von Kula bis Zombor auf ein weiteres Jahr verlängert

* **Erweiterung des Finanzdirektionsgebäudes in Zombor.** Das k. Finanzdirektionsgebäude in Zombor ist mit den präliminirten Baukosten von Fl. 14.333.47 zu erweitern. In Betreff der Vergabung dieser Bauarbeiten wird am ersten Juni bei der k. Finanzdirektion eine Ofertverhandlung abgehalten.

* **Millenniums-Denkmal in Új-Palánka.** Am 18. Mai Nachmittag um 5 Uhr wurde der Grundstein zur St. Stefansstatue gelegt. — Gegenwärtig war die Intelligenz von Palánka, die Gemeindevorsteher und viele von den Einwohnern. Zuerst hatte Büchler Robert, der auch die Sammlungen für das Monument mit besonderem Eifer führte, das Dokument, welches in den Grundstein gelegt wurde und die Geschichte der Statue enthielt, vorgelesen. Noch im Jahre 1891 hatte eine Tischgesellschaft die Idee gefaßt ein Monument zu errichten, doch die Ausführung desselben wurde bis zum Millenniumsjahre aufgeschoben, wo dann die wiederholten Sammlungen ermöglichten die Statue zu bestellen. Die ersten Steine hatte der Oberstuhlrichter Desider Hipp, der Ortspfarrer Hochw. Georg Schröde, der Gemeindevorsteher Büchler Robert und Ortsrichter Spidemann Johann niedergelegt — Pöllerschüsse verkündigten den Anfang und das Ende der Feierlichkeit.

* Das B.-Bodrogher Comitat hält am 25. ten Mai eine außerordentliche Congregation ab.

* **Vermahlene Banknoten.** Lorenz Pál sen. Topolyaer Insasse ließ in der dortigen Dampfmühle Kukuruz schrotten. In irrthümlicher Weise faßte er den Kukuruz in denselben Saß in welchem er seine 11 Stück Fünfer Banknoten aufbewahrte. Als er daran dachte, daß er sein Geld dort aufbewahrte war es schon zu spät. Mit dem Mais wurden die 11 St. Staatsnoten zu Mehl vermahlen, (Warum passiert dies mir nicht? Der Seher.)

* **Zum Eisenbahnprojekt Eßeg — Battina.** Unter Führung des Herrn Ministerialrathes Aladar von Ehrenhöfer findet am 31. Mai l. J. in Eßeg, am 1. Juni in Herczeg-Ezöllös und am 2. Juni in Battina die Begehungs Commission in Angelegenheit des Baues einer Bahnverbindung zwischen Eßeg und Battina statt.

* **Ausgezeichnetes Bier.** Wir Apatiner dürfen uns nicht nur mit dem rühmen, daß unsere Zigeleien die besten Dachziegel und Mauersteine im Lande erzeugen, daß bei uns die erste ungarische Gewerbeausstellung stattfand, daß unsere Kunst- und Geschmacksartikel einzig dastehen, ja in kurzer, in absehbarer Zeit, werden wir vernehmen, daß unser Bier, das an Qualität, Geschmack und Güte dem besten Bayerisch-Bier nicht nachsteht, weit über die Gauen unseres Comitates Verbreitung finden wird, was einerseits dem nimmer rastenden Eifer des Bräuhausbesizers Josef Aman — andererseits aber den außergewöhnlichen Leistungen des tüchtigen Braumeisters Franz Zibel zu schreiben ist, der dem Apatiner Bier den schönen Ruf verleiht. Es trägt zu dem großen Consum des Apatiner Bieres wohl bei, daß es im Verhältnisse zu den Weinpreisen und zu dem Biere anderer Provenienzen bedeutend billiger, besser und gesünder ist. Das Bier, welches in einigen Tagen herausgegeben wird werden, überflügelt an Qualität sämtliche Biere!

* **Die Kennzeichen des reinen Honigs.** Wie beim Weine ebenso auch beim Honig ist es sehr schwer die Reinheit desselben zu konstatieren. Die wissenschaftliche Untersuchung ist für den Laien sehr umständlich und kaum ausführbar, darum will ich kurz einige Fälle anführen, in welchen man sich schnell aber natürlich doch nicht ganz sicher von der Reinheit des Honigs überzeugen kann. Wenn der Honig noch nie gekocht wurde, so kristallisiert er sich in einigen Monaten nachdem er von den Bienen gesammelt wurde und wird nicht schon nach einigen Wochen zu Zucker; diese Kristallisation ist ein sicheres Zeichen der Reinheit. Ist der Honig schon ein- oder mehrmal aufgekocht worden, so verliert er die Neigung zur Kristallisation und bleibt Monate hindurch flüssig und wenn er sich auch zufälliger Weise kristallisiert so bildet er keine gleichen Kristalkörnchen. Die Verfälschung des Honigs kann man beiläufig ganz sicher erkennen, wenn man ein wenig mit Weingeist vermischt. Diese Mischung wird gut aufgeschüttelt und nach einer Zeit untersucht ob keine Flocken darin sind. Wenn diese darin sind, so ist der Honig verfälscht, denn der Honig löst sich im Weingeist gänzlich auf. Auch vom Geruch des Honigs kann man dessen Echtheit erkennen, weil die zur Verfälschung des Honigs in Verwendung kommenden Erdäpfelstümpfe und Rübenzucker-Auflösung einen eigenthümlichen verbrennten Geruch besitzen und so die Fälschung durch ein feines Geruchsorgan leicht erkannt werden kann.

* **Colonisationen in der Bácska.** Aus verlässlicher Quelle erfährt „Magyarország“ daß die Regierung auf verschiedenen ararischen Theilen im Bács-Bodrogher Comitate Ansiedlungen bewerkstelligen wird. Für diesen Zweck sind 6000 Joch bestimmt. Nachdem das für diesen Zweck bestimmte Terrain zumeist aus Waldungen besteht, somit werden die Ansiedlungen mit den Abholungen der Wälder beginnen. Es ist zwar noch nicht beschlossen, wann die Ansiedlungen beginnen werden, jedoch bestimmt ist, daß die Colonisation zwischen Apatin, Szonta, Bogoseva und Prg.-Szt.-Ivaner Gotter beginnt. Das kön. Arar wird im Verhältnisse billig den Ansiedler die Felder, welche sich für Reissbau vorzüglich eignen, überlassen und zwar das Katastraljoch zu 200 bis 250 Fl.

* **Die Fahnenweihe der freiw. Feuerwehr in Neusatz.** Wie wir erfahren gibt sich im ganzen Comitate reges Interesse kund, für die am Pfingsten stattfindende Fahnenweihe der tüchtigen Neusatz Feuerwehr. Bis heute sind schon über 350 fremde Feuerwehr angemeldet die an dem hehren Feste teil nehmen werden. Apatin wird wie wir erfahren schon vertreten sein.

* **St. Johannis-Feier.** Die hiesige Müllersunft hat heuer wegen der ungünstigen Witterung die übliche Feier erst Montag Abends abgehalten, bei welcher Gelegenheit ein sehr schönes und gelungenes Feuerpiel auf dem freien Donauström veranstaltet wurde.

* **Hochzeitsfest.** Am 17-ten d. M. führte Josef Kleiner Apatiner Lehrer das Fräulein Magdalena Amann zum Trauungsaltar in der hiesigen Pfarrkirche. Die Trauungszeremonie verfab der Hochw. Pfarrer Dr. Georg Steeg rit. Domherr. Bei der allgemeinen Achtung, deren sich die Fa-

milien Aman und Kleiner erfreuen, darf es Niemanden wundern, wenn die Kirche bei der Trauung ganz gefüllt war. Der Trauungszeremonie folgte ein großes Hochzeitsmahl zu 100 Gedecken, Daß es beim Hochzeitsmahle lustig herging und es an herzlichen Trinksprüchen nicht fehlte, ist selbstverständlich.

* **Verlobung.** Herr Jakob Heflein Stationschef in Moslavina verlobte sich mit Fräulein Johanna Springer Tochter Witwe Frau Jakob Springer.

* **Verlobte.** Zwei interessante Ehe-Aufgebote sind in der mit dichtem Gitter versehenen Tafel des hiesigen Matrifelamts zu sehen. Und zwar befinden sich in der im Volksmunde gesprochen. Mausfalle folgende Ehe-Aufgebote: Johann Weismann geb. 1813 verehelichte sich mit der im Jahre 1822 geborenen Rosina Friedl. Ferner Franz König geboren 1823 mit Anna Kohler geb. 1831. Es möchte uns wirklich freuen Zeuge zu sein bei dem feierlichen Akte, wo der kaum 26 jährige Matrifelamts-Stellvertreter den 84 jährigen Greis auf die Pflichten aufmerksam macht die ihm der neu zu schließende Bund auferlegt.

* **Diebstal.** Die aus Baja gebürtige Dienstmagd Maria Tassu hat bei einem Mohacser Kaufmanne verschiedene Kleider und Pretiosen im Werthe von 200 fl. entwendet, wovon sich die Gendarmerie auch überzeugt und sie dem Gerichte übergeben hat.

* **Unglücksfall.** Der 1½ jährige Sohn des Wendelin Göy stürzte am 17-ten d. M. bei den Ziegelöfen aus Unachtsamkeit in eine Grube in welcher sich nur 1 M. Wasser befand und ertrank.

* **Berichtigung.** Das Haus der Frau Wittwe Gerber in der Pringi-Gasse (Große-Morastgasse Nr. 233 bestehend aus 4 Zimmer, 2 Gassenzimmer, 2 Hofzimmer, 1 Glasgang, 1 Holzschuppen ist nicht zu verkaufen, sondern zu vermieten.

Todtenliste.

Vom 8. Mai.
Josef Pencz, Sohn des Josef und Terefia Haak, 9 Monat.

Johann Schieber, Sohn des Franz und Terefia Probst, 4 Jahr.

Vom 9. Mai.
Josef Veiler, Gemahl der Katarina Geramanus, 69 Jahr.

Vom 10. Mai.
Franz Schein, Sohn der Rosina, 2 Jahr.

Vom 11. Mai.
Terefia Becker, Tochter des Franz und Elisabetha Schön, 1½ Jahr.

Vom 12. Mai.
Anna Lorch, Tochter des Franz und Anna Csapó, 1 Jahr.

Vom 13. Mai.
Paul Klemm, Sohn des Florian und Eleonora Kemlinger, 4 Jahr.

Vom 14. Mai.
Eva Gaus, Tochter des Johann und Barbara Rauch, 4 Jahr.

Vom 16. Mai.
Terefia Becker, Tochter des Anton und

Barbara Haak, 4¾ Jahr.

Vom 17. Mai.
Katharina Weinfeg, Tochter des Franz und Katarina Dresler, 14 Tag.

Wendelin Göy, Sohn des Anton und Josefa Nizli, 2½ Jahr.

Vom 18. Mai.
Jakob Brandt, Gemahl der Elisabetha Fradl, 52 Jahr.

Anton Kiefer, Gemahl der Elisabetha Gerhardt, 46 Jahr.

Vom 19. Mai.
Wendelin Klein, Sohn der Johann und Terefia, Kiefer, 5 Monat.

Vom 20. Mai.
Josef Fecker, Sohn des Franz und Rosina Mayer, 2 Jahr.

178. sz.

1897.

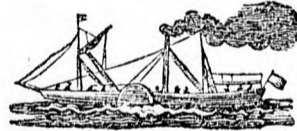
Terményeladási hirdetés!

Alulirt hivatal részéről közhírré tétetik, hogy az 1896. évben termelt az apatini „Raichl“-féle I. számú nagy magtárban elhelyezett 2575,94 méter mázsa tiszta buza az apatini m. k. kincst. ispánság irodájában 1897. évi május hó 26-án d. e. 9 órakor megtartandó nyilvános árverés útján a legtöbbet ígérőnek eladatni fog.

Az árverési és szerződési feltételek alulirt hivatalnál, a buza minősége pedig a megnevezett magtárban bármikor a szokásos hivatalos órák alatt megtekinthető.

Apatinban, 1897. május 6-án.

M. kir. kincst. Ispánság.

Fahrplan

der Passagier-Schiffe:

Thalfahrt:

Sonntag, Mittwoch und Freitag 11 Uhr 10 Minuten Vormittag.

Bergfahrt.

Sonntag, Mittwoch und Freitag 8 Uhr 20 Minuten Abends.

A trieszti általános biztosító-társaság (Assicurazioni Generali) f. évi április hó 12-én tartott 65-ik közgyűlésén terjesztettek be az 1896. évi mérlegek. Az előtünk fekvő igen terjedelmes zárszámadás 60 oldalra terjed és mint minden évben úgy az idén is számos rendkívül érdekes statisztikai adatokat tartalmaz. Ezen jelentésből látjuk, hogy a központi igazgatóság a napirend előtt szomorú kötelességnek felel meg, midőn elhunyt, felejtetlen, érdemdús magyarországi képviselőjéről Rott Józsefről következőképen emlékezett meg kegyelettelje-

... Rott József budapesti képviselőgünk főnöke, legelőkelőbb munkatársunk, ki hora ifjusága óta felülmulhatlan buzgalommal szentelte teljes tevékenységét és szellemének kiváló adományait a társaság érdekeinek. a mult év végén súlyos betegségnek esett áldozatul. Rott József, elhunyt munkatársunk emlékét mindig tisztelőben fogjuk tartani és Önök bizonyosan csatlakoznak mély gyászunkhoz és ennek tünepies kifejezést is fognak adni.

Az évi jelentésből látjuk, hogy az életbiztosítási osztály díjtartaléka 1896. évi december 31-én 3 682. 783 frt 61 krral 48,914.760 frt 37 krra emelkedett. Az ugyanakkor érvényben volt életbiztosítási tőke összegek 189,549,380 frt 95 krt tettek ki, míg az évfolyamán bevett díjak 7,887.174 frt 57 krra rugtak.

A tűz és szállítmány-biztosítási ágakban a díj- és illeték-bevétel 11,660,231 frt 19 kr. volt; miből 4,694.768 frt 19 kr. viszonzbiztosításra fordított, ugy. hogy e tiszta díjbevétele 6,965,463 frt 315. 061 frt 39 kr. mint díjtartalék minden tehertől menton a jövő évre vitetett át. A jövő években esedékessé váló díjkötelezvények összege 31,896,255 frt 27 krra emelkedett.

Károkkért a társaság 1896-ban 9,890.288 frt 74 krt folyósított. Ehhez hozzáadva, az előbbievekben teljesített kárfizetéseket a társaság alapítása óta károk fejében 291, 247. 887 frt 35 krryi igen tekintélyes összeget fizetett ki. Ebből a kártérítési összegből hazánkra 54,452 856 frt 37 kr. esik mely összeget a társaság 166.000 káresetben fizetett ki.

A nyereségtartalékok közül, melyek összesen 6,554.104 frt 64 krra rugnak, különösen kiemelendők: az alapszabályszerinti nyereségtartalék, mely 2,625.000 frtot tesz ki, az értékpapírok árfolyamingadozása és fedezetére alakított tartalék, mely daczára annak, hogy e célra egy 500.000 frtos külön tartalék áll fenn, az évi nyereségből kihasított 280 000 frttal 3.849.104 frt 64 krra emeltetett fel és továbbá a 80.000 frtra rugó kétes követelések tartaléka — Ezekon kívül fennáll még egy 120. 000 frtot kitevő külön alap, melynek az a rendeltetése, hogy az életbiztosítási osztályban a kamatláb esetleges csökkenését kiegyenlítse.

A társaság összes tartalékjai és alapjai, melyek első rangu értékekben vannak elhelyezve az ideai átutalások folytán 61,051 211 frt 83 krról 66,174,010 frt 30 krra emelkedtek. Ezen értékekből több mint 18 millió magyar értékekre esik.

Ezen alkalommal felemlitendőnek tartjuk, hogy a cs. és kir. felső uralkodó család magán és alapítványi uradalmainak Magyar, Cseh- és Morvaországban lévő összes épületei, leltári készletei és terményei, valamint gyárai tűz ellen a triestzi általános biztosító társaságnál (Assicurazioni Generalinál) és a természetnyek jég ellen az Assicurazioni Generali leányintézeténél, a Magyar jég és viszonzbiztosító részvénytársaságnál hosszú időre lettek biztosítva.

Vasuti menetrend. — Eisenbahn-Fahrordnung.

Szabadka Dálja között és viszont. — Zwischen Szabadka und Dálja.

Érvényes 1897 május 1-étől. — Giltig vom 1. Mai 1897.

Óra és percz Stunde u. Minute	Óra és percz Stunde u. Minute	Óra és percz Stunde u. Minute	Óra és percz Stunde u. Minute	Az állomás neve Name der Station	Óra és percz Stunde u. Minute	Óra és percz Stunde u. Minute	Óra és percz Stunde u. Minute	Óra és percz Stunde u. Minute
A vonat jellege — Zugsgattung					A vonat jellege — Zugsgattung			
Vegyes Gemischt	Személy Personen	Gy. Vonat Sch. Zug	Vegyes Gemischt		Vegyes Gemischt	Gy. Vonat Sch. Zug	Személy Personen	Vegyes Gemischt
4.50	2.05	6.22	6.32	ind. Szabadka ér. ank.	6.55	9.27	1.26	10.40
5.20	2.29		7.03	Tavankút	6.22		1.03	10.10
5.49	2.49	6.55	7.33	Bajmok	5.58	8.55	12.47	9.47
6.28	3.20	7.22	8.17	N.-Militics	5.06	8.27	12.09	8.58
6.45	3.34	7.35	8.34	érk. Zombor ind.	4.46	8.15	11.54	8.35
6.55	3.41	7.41		ind. Zombor ér.		8.08	11.47	8.25
7.22	4.02	7.59		Prg.-Szt.-Iván		7.50	11.27	8.00
7.39	4.16	8.11		Szónta		7.38	11.12	7.39
7.54	4.28	8.22		Gombos		7.26	10.59	7.24
9.28	5.25	9.18		Erdőd		6.25	9.59	6.00
9.44	5.37	9.28		érk. Dálja ind.		6.14	9.45	5.45

Zombor — Ujvidék 2.³⁰ és 3.⁵¹ — Zombor — Baja 7.⁰⁵ és 4.⁰⁵

NB. Az aláhuzott perczek az este 6 tól reggel 6 óráig terjedő időközöt jelzik.

NB. Die unterstrichenen Minuten deuten die Zeit von Abend 6 bis Früh 6 Uhr an.

Personen- und Preis Tarif

auf dem zwischen Apatin und Baja verkehrenden Lokalschiffe M. Á. V. No. III. der Ungarischen Fluß- und See-Aktiengesellschaft. von APATIN.

I. Classe	II. Classe	III. Classe	Name der Station	Bis 25 Kilogr.	Bis 50 Kilogr.	Bis 75 Kilogr.	Bis 100 Kilogr.	Über 100 Kilogr.	Für einen Hund
45 Kr.	30 Kr.	20 Kr.	B. Monostorszegh	25 Kr.	25 Kr.		50 Kr.	100 Kr.	10
70 Kr.	40 Kr.	30 Kr.	Vörösmart	25 Kr.	25 Kr.		50 Kr.	100 Kr.	10
85 Kr.	50 Kr.	35 Kr.	(Battina) Kis-Kőszeg	25 Kr.	25 Kr.		50 Kr.	100 Kr.	10
85 Kr.	50 Kr.	35 Kr.	Bezdán	25 Kr.	25 Kr.		50 Kr.	100 Kr.	10
150 Kr.	90 Kr.	60 Kr.	Mohács	50 Kr.	50 Kr.		100 Kr.	200 Kr.	25
180 Kr.	110 Kr.	70 Kr.	Duna-Szekcső	50 Kr.	50 Kr.		100 Kr.	200 Kr.	30
225 Kr.	135 Kr.	90 Kr.	Baja	50 Kr.	50 Kr.		100 Kr.	200 Kr.	35

Fahrordnung.

Von Apatin nach Baja	4 Uhr Früh
B. Monostorpeg	5 ¹⁵
Vörösmart	6
Kis-Kőszeg (Battina)	6 ²⁰
Bezdán (Rahnst.)	6 ³⁰
Mohács	8 ²⁰
Szekcső	9 ¹⁰
Anf. in Baja	10 ³⁰

Von Baja nach Apatin	1 Uhr Nachmittag
Szekcső	1 ⁵⁰
Mohács	2 ³⁰
Bezdán	4 ³⁵
Battina	4 ⁴⁰
Vörösmart	5
B. Monostorpeg	5 ³⁰
Anf. in Apatin	6 ²⁰

TRIESTI ÁLTALÁNOS BIZTOSÍTÓ-TÁRSASÁG

KIADÁS.

ASSICURAZIONI GENERALI Nyereség- és veszteség-számla az A mérleghez. Elemi biztosítási ág 1896.

BEVÉTEL.

	forint		kr.			forint		kr.			forint		kr.	
I. Kárfizetések (a kárfelveteli költségekkel együtt):														
1. Tűzbiztosítás, levonva a viszontbiztosítók részét	2760961	32												
2. Szállítmánybiztosítás, levonva a viszontbiztosítók részét	998876	53												
3. Jégbiztosítás, levonva a viszontbiztosítók részét	17	09												
4. Balesetbiztosítás, levonva a viszontbiztosítók részét	73971	62	383829	56										
II. Üzleti kiadások (levonva a viszontbiztosítók térít-ményeit):														
1. Szervezési költségek (a folyó számlán teljesen törlesztve)	27721	70												
2. Jutalékok	82204	69												
3. Folyó igazgatási költségek	821208	93	1671185	32										
4. Adók és illetékek			521433	79										
III. Leírások és egyéb kiadások:														
1. Leírások kötes követelésekre	2513	44												
2. Egyéb kiadások: Járulékok és kamat a hivatalnokok ellátási pénztárába	70681	45	73194	89										
IV. Tartalék függő károka:														
1. Tűzbiztosítás, levonva a viszontbiztosítók részét	407413	74												
2. Szállítmánybiztosítás, levonva a viszontbizt. részét	402937	98												
3. Jégbiztosítás, levonva a viszontbiztosítók részét	501	—	810852	72										
V. A biztosítási alapok állása a számadási év végén:														
1. Díjtartalék:														
a) Tűzbiztosítás, levonva a viszontbiztosítók részét	2955475	85												
b) Szállítmánybiztosítás, levonva a viszontbiztosítók részét	359585	54	3315061	39										
2. Tökésített nyereségtartalék	1312500	—												
3. Értékpapírok árfolyamtartaléka	1035600	44												
4. Kétes követelések tartaléka	40000	—	2388160	44										
VI. A balesetbiztosítási társaság viszontbiztosítása														
1. Díjtartalék:														
a) Tűzbiztosítás, levonva a viszontbiztosítók részét			147493	84										
b) Szállítmánybiztosítás, levonva a viszontbiztosítók részét			829488	76										
2. Tökésített nyereségtartalék														
3. Értékpapírok árfolyamtartaléka														
4. Kétes követelések tartaléka														
VII. Évi üzleti nyereség														
Összesen			13590340	71								13590340	71	

Nyereség- és veszteség-számla a B mérleghez. — Életbiztosítási ág. (1896).

	forint		kr.			forint		kr.			forint		kr.	
I. Esedékes biztosítások és járadékok fizetése:														
1. Halálesetre szóló és vegyes biztosítások, levonva a viszontbiztosítók részét	2763800	03												
2. Elélesi esetűre szóló biztosítások, levonva a viszontbiztosítók részét	593428	04												
3. Járadékfizetések	144460	35	3501688	42										
II. Fizetések visszavásárolt könyvekért, levonva a viszontbiztosítók részét														
1. Díjtartalék			848740	29										
2. Tökésített nyereségtartalék			136122	09										
III. Üzleti kiadások (levonva a viszontbiztosítók térít-ményeit):														
1. Szervezési költségek (a folyó számlán teljesen törlesztve)	38174	94												
2. Szervezési költségek	879069	22												
3. Folyó igazgatási ügyek	571033	72												
4. Behajtási jutalékok	150784	85												
5. Orvosi költségek	60824	42	1199887	15										
6. Adók és illetékek			86409	23										
V. Leírások és egyéb kiadások: Leírások kötes követelésekre és ingatlanra														
1. Leírások kötes követelésekre			7288	14										
VI. Függő károk tartaléka:														
1. Halálesetre szóló és vegyes biztosítások, levonva a viszontbiztosítók részét	325472	90												
2. Elélesi biztosítások, levonva a viszontbiztosítók részét	176318	02												
3. Járadékfizetések	4609	38	506400	30										
VII. A biztosítási alapok állása a számadási év végén:														
1. Díjtartalék:														
a) Halálesetre szóló és vegy. bizt. lev. a viszontbiztosítók részét	frt 40.713.609-93													
b) Elélesi biztosítások, levonva a viszontbiztosítók részét	4.642.967-12													
c) Járadékfizetések	1.431.362-44													
2. Díjtartalék:														
a) Halálesetre szóló és vegy. bizt. levonva a viszontbizt. részét	frt 1.880.562-90													
b) Elélesi biztosítások, levonva a viszontbiztosítók részét	125.255-98													
3. Külön tartalék a kamatláb esetleges hanyatlásának kiegyenlítésére	2006820	88												
4. Tökésített nyereségtartalék	120000	—												
5. Értékpapírok árfolyamtartaléka és kiegészítő tartalék	1312500	—												
6. Kétes követelések tartaléka	253344	20												
7. A biztosítottak osztálszámlája	40000	—	53421091	40										
VIII. Évi üzleti nyereség														
Összesen			60835325	25								60835325	25	

VAGYON.

Az ASSICURAZIONI GENERALI vagyonállása 1896. december 31-én.

TEHER.

Folyó szám	A tétel neve	A		B		Összesen		Folyó szám	A tétel neve	A		B		Összesen	
		forint	kr.	forint	kr.	forint	kr.			forint	kr.	forint	kr.	forint	kr.
		1	A részvényesek adóselevei a tőke be nem fizetett részéről	1887500	—	1887500	—			3675000	—	1	Alapítóké	2625000	—
2	Ingatlan birtok	—	—	4655000	—	4655000	—	2	Tökésített nyereségtartalék	1312500	—	1312500	—	2625000	—
3	a) Városi ingatlanok	—	—	—	—	—	—	3	a) Tartalékalap az értékpapírok árfolyam ingadozásának fedezésére	1035600	44	2033444	20	3069044	64
4	b) Mezőgazdasági birtokok	1277600	—	—	—	1277600	—	4	b) Kiegészítő tartalék	—	—	509000	—	509000	—
5	Gazdasági termények	136135	11	—	—	136156	11	5	Tartalékalap kötes követelések fedezésére	40000	—	40000	—	80000	—
6	a) Építés alatt álló intézeti ház Prágában	—	—	925089	91	925089	91	6	a) Díjtartalék folyó biztosításokra az A mérlegben	3315061	39	—	—	3315061	69
7	b) Építés alatt álló intézeti ház Milánóban	—	—	15564	72	15564	72	7	b) Díjtartalék a folyó biztosításokra a B mérlegben	—	—	40787939	49	40787939	49
8	Kölcsönök a társaság elöbíz. kötvényeire	—	—	5690938	18	5690938	18	8	c) Külön alap a kamatláb esetleges hanyatlásának kiegyenlítésére	—	—	2006820	88	2006820	88
9	Kamatadó jelzőgölgig biztosított tőke-kölcsönök ingatlanokra	80000	—	2031650	45	3161650	45	9	Tartalék függőben lévő kártérítésekre az A mérlegben	810332	72	—	—	810332	72
10	Kölcsönök értékpapírokra	267501	60	—	—	267501	60	10	a) B mérlegben	—	—	506400	80	506400	80
11	Alam- és más értékpapírok	4128766	08	4092803	18	4504559	26	11	b) B mérlegben	—	—	620386	88	620386	88
12	Folyó kamatok	128024	93	257407	14	385432	07	12	Osztálszámla az elbiztosítottakban nyereményre felbontottak javára	767013	86	—	—	767013	86
13	Vetők a társaságban	263338	96	—	—	263338	96	13	A hivatalnokok ellátási pénztárában vagyona	—	—	—	—	—	—
14	Rendelkezésre álló pénzek hitelintézeteknél és takarékpénztáraknál	1488356	22	129254	13	1617610	35	14	Jelzáloghibtelezők	—	—	—	—	—	—
15	Készpénztárat az intézet igazgatóságánál és fiókjánál	826855	97	34428	11	861283	08	15	Egyenleg a viszontbiztosítók számláján	1032734	40	55884	44	1148618	84
16	Maradvány a viszontbiztosítók számláiból	259733	12	49047	69	301780	81	16	Egyenleg az intézet fiókjainak számláján	44127	40	—	—	44127	40
17	Maradvány az intézet fiókjainak számláiból	1146399	82	232805	20	1379205	02	17	Egyenleg az A mérleg folyó számláján	—	—	551146	17	551146	17
18	Adósság különböző címek alatt	256069	84	14818	05	300887	89	18	Hitelezők különböző címeken	204056	35	551146	17	549201	52
19	a) Letét közeesség és biztosítók gyanánt	1722076	30	1831395	55	3553471	85	19	Betétek közeesség és biztosítók gyanánt	1722076	30	1831395	55	3553471	85
20	b) Letét Goldschmidt alapítvány	3000	—	—	—	3000	—	20	Gidoni alapítvány	5213	74	—	—	5213	74
21	c) Besso József alapítvány	60-0	—	—	—	6000	—	21	Girard alapítvány	4977	50	—	—	4977	50
22	d) Calabr. R. alapítvány	3000	—	—	—	3000	—	22	Goldschmidt alapítvány	3000	—	—	—	3000	—
23	Butorzd és vaszerkevények a társaság összes hivatalában, czéglábák, papir- és nyomtatvány az összes raktárakban	—	—	—	—	—	—	23	Besso József alapítvány	6000	—	—	—	6000	—
24	Előlegezett jutalékok és szervezési költségek	—	—	—	—	—	—	24	Calabr. R. alapítvány	3000	—	—	—	3000	—
	Összesen	13912113	42	59673761	31	73585873	73		Összesen	13912113	42	59673761	31	73585873	73

Besso József, Besso M., Dr. Bozza Camillo, Baró Bruck Ottó, Romanin-Jacur Manó, Baró Morpurgo József, Segre V.

HEGEDÜS SÁNDOR,
igazgató-tanácsos.

A cs. kir. szab. Assicurazioni Generali központi igazgatósága Triestben.

A vezérigazgató: **Richetti Odón.**

Magyarországi vezérigazgatók ság:
Steinhardt, Poór.

A központi hivatalnok helyiségei Budapesten, Dorottya-utca 10. szám alatt, az intézet saját házában.

Bővebb zárszámadási jelentések az alanti apatini ügynökségnél kaphatók Ugyanott felvilágosítások a legnagyobb készség-gel adatnak és élet-, tűz-, szállítvány és üvegbiztosítások az Assicurazioni Generali jégbiztosítások a Magyar jog- és viszontbiztosító részv. társaság és baleset elleni biztosítások az Első o. ált. baleset elleni biztosító társaság számára a legelőnyösebb feltételek és legolcsóbb díjak mellett fogadtatnak el.

Az apatini ügynökség: **Kaufmann Samuel.**